

שלוש בהמות לקרבנות נזירותו, ולא פירש איזו לחטאת ואיזו לעולה ואיזו לשלמים —

הרי זה כאילו פירש, והראויה לחטאת תקרב חטאת, הראויה לעולה תקרב עולה, הראויה לשלמים תקרב שלמים, הרי שבהמה כ"מפורשת" היא. (1)

ותיקשי לך: ואמאי?! והאמרת [והרי אתה אומר]: בהמה כלומר: בהמות העומדות לקרבן — שהן כמו עופות — לאו כמפורשת דמיא?! (2)

אמר ליה רב שימי בר אשי לרב פפא, וכי יש

הא מעות גמירין לה [הרי רק במעות נתקבלה ההלכה] ולא בעופות?! (12)

אמר ליה רב פפא לרב שימי בר אשי:

ויליטעמיך ש"עופות סתומים" העומדים לקרבן הרי הם בכלל "מעות סתומין", אם כן הוא הדין בהמות סתומות העומדות לקרבן נזירות [שלא נתפרשו לאיזה קרבן מיועדת כל בהמה], יש להן דין "בהמות סתומות" — ואם כן תיקשי הא דתנן במשנה לקמן מה א:

רבן שמעון בן גמליאל אומר: הביא הנזיר

12. תוספת ביאור:

2. א. בפשוטו משמע, שבאה הגמרא להקשות על רב שימי מצד אחר, שעיקר דבריו היה ללמוד מדברי רב חסדא שאף "עופות" שאינם "מעות" הרי הם בכלל ההלכה, והגמרא מקשה שעופות אינן "סתומין" אלא מפורשין כמו שבהמות אינן סתומות אלא מפורשות. ואינו מובן, שאם כן תיקשי: כל מקום שמצאנו "קן סתומה" היכי משכחת לה, והלוא מפורשת היא; אלא ודאי שאין לדמות כלל "קן" שמין חטאת שוה למין העולה, לבהמות של נזירות שהמינים שונים, ואם כן מאי קשיא על רב שימי?! [וראה ב"קין אורה" שתמה על קושיית הגמרא — לפי שיטת התוספות בפירוש הסוגיא — ולא יישב, הובא ב"ארוי הלכנון" אות קנט].

ויש מי שכתב לדחוק ולפרש את הגמרא, על פי הסברא שכתב ה"קין אורה" בד"ה וברושלמי — הובא בהערה לעיל כה ב בתחילת סוגיא זו — שאפילו אם הם כ"מפורשים" לענין הקרבה, בכל זאת יש לומר שהם "סתומין" לענין נפילה לנדבה, ומשום שלא פירש בלשונו איזו לחטאת. ומשמע לרב פפא בביאור המשנה, שחלוקת

עיקר דברי רב חסדא לא הובאו בכל מקום אלא לענין שאין הבעלים יכולים לקבוע איזו לחטאת ואיזו לעולה אלא בשעת לקיחה; וסוגיינתו מחדשת שאמר כן אף לענין ההלכה ד"מעות סתומין" הנופלים לנדבה; והוסיפו התוספות [בתירוץ אחד] ראייה לכך מלשונו שאמר: "אין הקינין מתפרשות" ולא אמר "נקבעות", אף שגם בעלמא רגיל להזכיר לשון קביעות לגבי קרבנות, ומשמע שאמר כן אף לענין דין מעות "סתומין" ו"מפורשין"; [וצריך ביאור, שהרי אף לענין הקביעות לחטאת או לעולה, לשון המשניות בכל מקום הוא "קן סתומה" ו"מפורשת"].

1. יש מי שהעיר: מנין לנו להוכיח מדברי רבן שמעון בן גמליאל שהבהמות הן כמפורשות, והרי יש לומר, שאינם כמפורשות קודם שהוקרבו [וכמו קינין], אלא דמילא יקרב כל קרבן למה שהוא ראוי, ואין זה אלא כפירוש בשעת עשיית הכהן?! ולפי המבואר בהערה הבאה, ניחא.

לך ללמוד מבהמות נזירות שהן כמפורשות, שאף עופות הרי הם כמפורשים! ? והרי:

התם גבי עופות של חייבי קניין, כיון ד"ולקחה שתי תורים או שני בני יונה" וכן "ועשה אותם הכהן אחד חטאת והאחד עולה" — **אמר רחמנא**, הרי למדנו: אין הקניין מתפרשות אלא **אי בלקיחת בעלים**, **אי בעשיית כהן**, ומאחר שלא נתפרשו על ידי הבעלים "קן סתומה" היא ואף לענין נפילה לנדבה —

אבל **הכא** (נמי) (3) בבהמות שהפריש לחטאת ועולת נזירות, כמפורשות הן מעצמן וכדאמר רבן שמעון בן גמליאל; ומשום:

דמי מצית אמרת הדין דחטאת תקרב עולה כז-ב ונכי יכול אתה לומר שהבהמה אותה אנו מיעדים לחטאת, לעולה היא מיועדת להיקרב! ?

והרי **הכא** [זו המיועדת לחטאת] נקבה היא, ואילו **הכא** [קרבן העולה] זכר, ובהכרח שהנקבה של חטאת היא, והזכר של עולה

מוסיף קושיא על דברי רב חסדא! ?! ודברי התוספות בתירוץ לפי פשוטם אינם מובנים איך נתייבשה קושייתם, וכמו שתמהו המפרשים הובאו דבריהם ב"ארזי הלכונן".

ג. ואולם אף שלא זכינו להבין את דבריהם, זאת על כל פנים למדנו מדבריהם [ראה לשונם], שרב פפא חלוק על רב שימי בעיקר סברתו, שלדעת רב שימי: אם תמצי לומר שההלכה נאמרה ב"מעות" דוקא, יש לנו למעט אף עופות; ואילו רב פפא סובר: אף ששאר דברים נתמעטו מפני שאינן "מעות", מכל מקום עופות לא נתמעטו.

וביאור סברתם הוא: לדעת רב פפא שם "מעות" שעליהם נתקבלה ההלכה הוא כהגדרה השניה שנתבארה לעיל בהערה, והיינו שבכלל "מעות" כל דבר שבקל יכול הוא לקנות בו את קרבנותיו, ולפי הגדרה זו, כשהפריש עופות שהם בעצמם ראויים לקרבן ודאי שהם בכלל ההלכה, ויפלו לנדבה, וזה הוא טעמו של רב חסדא, ולא תיקשי קושיית רב שימי.

3. ב"ברכת ראש", מחק מילה זו לפי דברי התוספות.

הבהמות לחטאת עולה ושלמים הרי היא קיימת אף לאחר מיתת הנזיר, שהראויה לחטאת תמות, והעולה והשלמים יוקרבו לשם מה שהן, ולא יפלו לנדבה, [ראה ברייתא בעמוד ב].

וסבר רב פפא, שלאחר מיתה בהכרח שאין הטעם משום שהבהמות הן כ"מפורשות", היות וסוף סוף לא פירשם בלשונו, אלא הטעם הוא משום שבבהמה לא נאמרה כלל ההלכה שמעות סתומין יפלו לנדבה; והיינו דקשיא על רב שימי, כי אם בעופות נאמרה ההלכה ד"מעות סתומין", הוא הדין בבהמות.

ב. הקשו התוספות: ומאי קא סלקא דעתין דרב פפא, והא מוכחא מדרב חסדא דעופות כסתומין דמיין והוא הדין בבהמה, ויש דוחק לומר דרב פפא סבירא ליה דרב חסדא ליתא וכו'! ?

ביאור קושייתם הוא, שלפי רב פפא הרי נמצא ש"קן סתומה" אינה "סתומה", ואם כן סותרים דבריו את דברי רב חסדא שמוכח מדבריו שלעופות יש דין מעות סתומין, וכי אטו חלוק הוא על רב חסדא! ? [ועוד תיקשי, שמשמעות הגמרא היא, שרב פפא בא ליישב את קושיית רב שימי מדברי רב חסדא על הכלל ש"מעות" דוקא, ולפי האמת אינו מיישב, אלא